

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov: Mobilné zdravotníctvo: Zosúladenie technologickej inovácie s ochranou údajov

(Úplné znenie tohto stanoviska sa nachádza v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku na webovej lokalite európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov www.edps.europa.eu)

(2015/C 232/06)

Zhrnutie

Mobilné zdravotníctvo („mHealth“) je rýchlo rastúce odvetvie vyplývajúce z konvergencie medzi zdravotnou starostlivosťou a IKT. Zahŕňa mobilné aplikácie navrhnuté na poskytovanie služieb týkajúcich sa zdravia pomocou inteligentných zariadení, ktoré často spracúvajú osobné informácie o zdraví. Aplikácie v oblasti mobilného zdravotníctva spracúvajú aj množstvo informácií o životnom štýle a pohode.

Trh mobilného zdravotníctva je zložitý, pretože mnohí verejní aj súkromní prevádzkovatelia pôsobia súčasne, napríklad subjekty vyvíjajúce aplikácie, obchody s aplikáciami, výrobcovia zariadení a zadávatelia reklamy a obchodné modely, ktoré využívajú, sa neustále posúvajú a prispôbujú rýchlo sa meniacim podmienkam. Ak však spracúvajú osobné informácie, musia dodržiavať pravidlá týkajúce sa ochrany údajov a stávajú sa zodpovednými za svoje spracúvanie údajov. Okrem toho, na zdravotné informácie sa podľa týchto pravidiel vzťahuje veľmi vysoká úroveň ochrany.

Rozvoj mobilného zdravotníctva má veľký potenciál, pokiaľ ide o zlepšenie zdravotnej starostlivosti a života jednotlivcov. Okrem toho sa očakáva, že veľké dáta (big data) spolu s tzv. internetom vecí budú mať významný vplyv na mobilné zdravotníctvo z dôvodu množstva dostupných informácií a kvality zásahov, ktoré môžu z týchto informácií plynúť. Očakáva sa, že poskytnú nové náhľady pre zdravotný výskum a môžu tiež znížiť náklady a zjednodušiť prístup pacienta k zdravotnej starostlivosti.

Zároveň je nevyhnutné chrániť dôstojnosť a základné práva jednotlivca, najmä pokiaľ ide o súkromie a ochranu údajov. Širokým využívaním veľkých dát sa môže znížiť kontrola používateľov nad ich osobnými informáciami. Čiastočne to spôsobuje obrovská nerovnováha medzi obmedzenými informáciami dostupnými ľuďom a rozsiahlymi informáciami dostupnými subjektom, ktoré poskytujú produkty zahŕňajúce spracúvanie osobných informácií.

Sme presvedčení, že tieto opatrenia týkajúce sa mobilného zdravotníctva by priniesli významné výhody v oblasti ochrany údajov:

- zákonodarca EÚ by mal v budúcich politických opatreniach v oblasti mobilného zdravotníctva posilniť zodpovednosť a pridelenie zodpovednosti subjektom zapojeným do navrhovania, ponuky a fungovania aplikácií (vrátane pôvodcov a výrobcov zariadení),
- pôvodcovia a vydavatelia aplikácií by mali navrhovať zariadenia a aplikácie tak, aby sa zvýšila transparentnosť a úroveň informácií poskytovaných fyzickým osobám v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov a aby sa zabránilo zhromažďovaniu viac údajov, než je potrebné na vykonanie očakávanej funkcie. Mali by to vykonať začlenením nastavení týkajúcich sa súkromia a ochrany údajov do návrhu a ich uplatňovaním v rámci štandardných nastavení v prípade, že fyzické osoby nie sú vyzvané, aby si nastavili možnosti ochrany údajov manuálne, napríklad pri inštalovaní aplikácie na svojich inteligentných zariadeniach,
- odvetvie by malo používať veľké dáta v mobilnom zdravotníctve na účely, ktoré sú prospešné pre fyzické osoby, a zabrániť ich používaniu na praktiky, ktoré by im mohli spôsobiť ujmu, ako napríklad diskriminačné profilovanie,
- zákonodarca by mal zlepšiť bezpečnosť údajov a podnietiť uplatňovanie špecificky navrhnutého súkromia a v rámci štandardných nastavení prostredníctvom inžinierstva súkromia a vývoja stavebných blokov a nástrojov.

Aj keď je mobilné zdravotníctvo novým a rozvíjajúcim sa odvetvím, pravidlá EÚ o ochrane údajov – tak, ako sú v súčasnosti legislatívne zakotvené a ako budú ešte posilnené reformou – poskytujú ochranné opatrenia na ochranu údajov fyzických osôb. Zároveň budeme podporovať Technickú sieť pre súkromie na internete (IPEN) v skúšaní nových osvedčených postupov a inovatívnych riešení pre mobilné zdravotníctvo. Vzhľadom na svetový rozmer spracúvania údajov v rámci mobilného zdravotníctva je takisto veľmi dôležitá spolupráca medzi orgánmi na ochranu údajov po celom svete.

I. Úvod a súvislosti

I.1. Súvislosti mobilného zdravotníctva – sociálne výhody a veľké dáta

1. Na začiatku 3. tisícročia sa začali odvetvia elektronickej komunikácie zblížovať, a tak sa začalo tvoriť nové podnikateľské prostredie a nová regulačná problematika. Podobne v súčasnosti odvetvie zdravotnej starostlivosti našlo nové možnosti rozvoja a rastu v konvergencii s novými technológiami (inteligentné zariadenia a súvisiace mobilné aplikácie). Cieľom tohto spojenia je v konečnom dôsledku poskytovanie zdravotnej starostlivosti používateľom prostredníctvom inteligentných zariadení a je to „nová a rýchlo sa rozvíjajúca oblasť, ktorá má potenciál prispieť k transformácii zdravotnej starostlivosti a zvýšiť jej kvalitu a účinnosť“⁽¹⁾.
2. Očakáva sa, že konvergenciou medzi technológiou a zdravotnou starostlivosťou sa dosiahne i) lepšia zdravotná starostlivosť za nižšie náklady, ii) posilnenie postavenia pacientov (t. j. lepšia kontrola nad vlastnou zdravotnou starostlivosťou)⁽²⁾ a iii) jednoduchší a bezprostrednejší prístup k zdravotnej starostlivosti a online informáciám (napr. umožnením, aby doktori na diaľku sledovali pacientov a častejšie s nimi komunikovali prostredníctvom e-mailov).
3. Dosiahnutie týchto cieľov bude možné vďaka návrhu a rozšíreniu mobilných zariadení (napr. prenosných počítačových zariadení) a aplikácií bežiacich na inteligentných zariadeniach používateľov. Vedia zachytiť rastúce množstvá osobných údajov (uchovávanie a výpočtová sila rastú exponenciálne súčasne s poklesom ich ceny) z vysokého počtu tzv. dátových senzorov, ktoré môžu byť ďalej spracúvané v dátových centrách poskytovateľov s bezpríkladnou počítačovou kapacitou. Kombinácia všadeprítomného používania a možnosti pripojenia, komerčné služby poskytované používateľom často zdarma (najmä mobilné aplikácie zadarmo) spolu s veľkými dátami a získavaním údajov zohráva veľmi dôležitú úlohu v elektronickej zdravotníctve, pretože vytvára elektronický obraz o každom z nás (takzvané *quantified self*)⁽³⁾.

I.2. Cieľ stanoviska

4. Vzhľadom na vplyv, ktorý môže mať rozvoj elektronickej zdravotníctva na práva fyzických osôb na súkromie a na ochranu osobných údajov, sme sa rozhodli vydať toto stanovisko na vlastný podnet.
5. Jeho cieľom je upozorniť na najrelevantnejšie aspekty ochrany údajov v oblasti elektronickej zdravotníctva, ktoré môžu byť v súčasnosti prehliadané alebo podceňované, v záujme zlepšenia dodržiavania súladu s existujúcimi pravidlami ochrany údajov a otvorenia cesty k jednotnému uplatňovaniu týchto pravidiel. V stanovisku sa zároveň čerpá z prijatého stanoviska pracovnej skupiny podľa článku 29 pre mobilné aplikácie inštalované na inteligentných zariadeniach⁽⁴⁾.
6. Zaoberá sa aj dôsledkami tohto nového, rýchlo sa meniaceho scenára so zreteľom na zmeny, o ktorých sa uvažuje v navrhnutom všeobecnom nariadení o ochrane údajov.
7. Toto stanovisko pozostáva z dvoch oddielov. V oddiele II sa zdôrazňujú najrelevantnejšie dôsledky elektronickej zdravotníctva na ochranu údajov. V oddiele III sa skúmajú spôsoby postupovania pri začleňovaní požiadaviek na ochranu údajov do návrhu aplikácií v oblasti elektronickej zdravotníctva. Zdôrazňuje sa pritom ďalšie legislatívne opatrenie, ktoré sa zároveň javí ako želané a potrebné na zabezpečenie účinnej reakcie na problematiku, ktorá z elektronickej zdravotníctva vyplýva alebo pravdepodobne v budúcnosti vyplynie, z hľadiska dôstojnosti, súkromia, ochrany údajov a práva na osobnú identitu.

IV. Záver

69. Elektronickej zdravotníctvo prináša množstvo nových príležitostí z hľadiska lepšej a pružnejšej zdravotnej starostlivosti pre fyzické osoby, lepšej prevencie chorôb a nižších nákladov na zdravotnú starostlivosť pre systémy sociálneho zabezpečenia a väčších príležitostí pre podniky. S cieľom dosiahnuť stav, v ktorom všetky tri uvedené kategórie môžu v plnom rozsahu požívať výhody vyplývajúce z tohto vývoja, je potrebné, aby každý prijal povinnosti, ktoré prichádzajú spolu s príležitosťami.
70. Upozorňujeme najmä na zodpovednosť voči fyzickým osobám a na potrebu zachovať ich dôstojnosť a ich práva na súkromie a samourčenie. V kontexte rýchlej hospodárskej zmeny a dynamickej interakcie medzi rôznymi súkromnými a verejnými subjektmi by sa tieto základné zásady nemali prehliadať a súkromný zisk by sa nemal pretaviť do nákladov pre spoločnosť.

⁽¹⁾ Zelená kniha Európskej komisie o mobilnom zdravotníctve, 10. apríla 2014, COM(2014) 219 final, doplnená pracovným dokumentom útvarov Komisie (SWD(2014) 135 final).

⁽²⁾ Nathan Cortez, *The Mobile Health Revolution?*, University of California Davis Law Review, vyd. 47, s. 1173.

⁽³⁾ Kelvin Kelly, zakladateľ *Wired*, vytvoril platformu *quantifiedself.com* s novinárom Garym Wolfom a zaviedol pojem širšieho publika.

⁽⁴⁾ Podľa článku 29 stanoviska pracovnej skupiny č. 2/2013 z 27. februára 2013 o aplikáciách na inteligentných zariadeniach (WP 202), nachádza sa na stránke http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp202_en.pdf

71. V tomto smere poskytujú zásady a pravidlá o ochrane údajov usmernenie v odvetví, ktoré je ešte zväčša neregulované. Ak sa budú riadne dodržiavať, zvýši sa právna istota a dôvera v elektronické zdravotníctvo, čím sa prispeje k jeho úplnému rozvoju.

V Bruseli 21. mája 2015

Giovanni BUTTARELLI

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
